Kristigs Wehstnesis.

Populari sinisks garigs laikraksts.

Isnahk katra mehneſcha pirmâ treſchdeenâ un maksâ peeſuhtot ar wiſeem peelikumeem — 2 krahjumi „Ewangeltjuma Dſeesmu", 24 peelikumi behrneem („Labâ Wehſts") un 6 lokſnes „Jaunâ Deriba ar paſkaidrojumeem" — pa gadu 1 rubli.

Redakzijas un ekſpedizijas adrese: П. Лауберту, ст. Прекульнъ, Курляндская губерн. (Freimaņa namâ).

№ 2. Februarî 1908. Isnahk 3. gadu.

Wina pehdâs — „Ko gan Jesus daritu?"

(Turpinajums.)

„Jlgi newareju noſwehrtees, kamehr eſmu ſcheit" — tee bij tee wahrdi, ko ſweſchneeks bij ſazijis tur ſem galerijas un nu atkahrtoja — „waj buhtu pareiſi, ſazit kahdus wahrdus deewwahrdu beigâs. Neeſmu peedſehrees, nedſ wahjprahtigs un no manis neweenam naw ko baiditees, bet pirms es mirſtu — tas gan laikam pehz pahris deenam notiks — gribetu dabut ſew to apmeerinajumu, waret domat, ka eſmu ſazijis, ko gribeju ſazit tahdâ weetâ kà ſchi un taiſni tahdeem laudim, kahdi juhs te eſat."

Indrikis Makſwels wehl arween nebij apſehdees, palika ari tagad ſtahwot, atbalſtijees uſ kanzeles un noluhkojàs lejâ uſ ſweſchineeku. Tas bij tas pats wihrs, kas winu bij apmeklejis peektdeenas rihtâ — tas pats noputejuſchais, noleeſejuſchais, noplihſuſchâs drehbês gehrbees jaunais zilweks. Sawu nonehſato zepuri winſch tureja abàm rokam. Likas, ta bij wina eeraſtà noſtahſchanàs. Bahrda tam bij ilgi neſkuhta, mati iſpuhruſchi un nekopti. Gan laikam nekad pirmàs draudſes preekſchâ un ſchajâ atſewiſchkâ weetâ, nebija ſtahwejis ſchahds wihrs kà ſchis. Bij jau loti paraſti, ar ſchahdeem landim ſaſtaptees uſ eelas, dſelſszeļa ſtanzijâs, redſet tos ſtaigajam pa alejam, bet neweens nebij i ne ſapnojis, peedſihwot tà kautko ſchodeen.

Ne iſtureſchanàs, ne balſs tam wihram nebij iſaizinoſcha. Winſch nebij uſbudinajees; winſch runaja paklufi, bet ſkaidri. Atrodotees ſchi ſawadà atgadijuma leelajâ uſtraukumâ Indrikim Makſwelam tomehr ſchi wihra uſſtahſchanàs ſkaidri atgahdinaja kahdu zitu, ko winſch kahdreiſ ſapnî bij redſejis ſtaigajam un runajam.

Jt neweens baſnizâ nedarija ne to wismaſako, lai aiſleegtu ſweſchneekam runat, waj lai winu pahrtrauktu. Laikam tas pirmais uſtraukums, kas radàs ſweſchneekam parahdotees, bij pahrgahjis pilnigâ apjukumâ, tà kà neweens neſinaja, ko wislabaki lai daritu. Lai nu buhtu kà buhdams, wihrs runaja tahlak, it kà winam nebuhtu ne jauſmas par to, ka winſch bij zaur ſawu uſſtahſchanos noſeedſees pret pirmàs baſnizas deewkalpoſchanas tik loti ſargato peeklahjibu. Pa wiſu laiku, kamehr winſch runaja, Makſwels ſtahweja, atbalſtijees uſ kanzeles, un wina ſeja tapa ar katru azumirkli bahlaka un ſkumigaka. Bet winſch ne wismaſako neezinu nedarija, lai runataju apklusetu, un wina draudſes lozekļos waldija klusums, kurâ pat waj adatinu buhtu warejuſchi dſirdet krihtam. Kahda zita ſeja — ta bij Raeles Winſlo — raudſijàs gluſchi bahla un uſmanigi no kora ſehdekļeem uſ nodriſkato ſtahwu ar wina nonehſato zepuri. Winas ſeja arween bij uſmanibu modinoſcha. Sem ſchì nedſirdetà atgadijeena eeſpaida winas ſeja bij tik ſihmigi noteikta, it kà ta buhtu ugunî weidota.

„Neeſmu paraſti klaidonis, kaut gan neſinu it nekahdu Jeſus mahzibu, pehz kuras weenu klaidonu ſchkiru buhtu wehrtigaki peſtit ne kà kahdu zitu. Waj juhs warbuht ſinatu tahdu mahzibu?" Winſch jautaja tik dabigi it kà wiſa draudſe buhtu maſa ſwehtdeenasſkolas bihbelesklaſe. Brihtinu winſch kluſeja un klepoja loti gruhti. Tad winſch turpinaja.

„Paſaudeju ſawu weetu preekſch deſmit mehneſcheem. Eſmu burtlizis. Jaunàs burtlizejas maſchinas ir ſkaiſts iſgudrojums, bet es ſinu ſeſchus zilwekus, kas padarija ſew galu gada laikâ tikai ſcho maſchinu dehl. Saprotams, neſmahdeju laikrakſtn iſdewejus, kas eegahdajas ſchìs maſchinas. Tatſchu, ko lai dara? Eſmu mahzijees tikai ſcho weenu amatu un zitu neprotu. Eſmu iſſtaigajis wiſu ſemi, mekledams atraſt kahdu darbu. Daudſeem klahjas tà pat kà man. Es neſuhdſos, waj nè? Bet tas ir teeſa, ko ſaku. Bet es pahrdomaju, kad ſehdeju tur ſem galerijas, waj tas, ko juhs ſauzat par ſtaigaſchanu Jeſus pehdâs, ir tas pats, ko Winſch mahzija. Ko gan Winſch domaja, kad Winſch ſazija: „Nahz man pakal!" Mahzitajs ſazija" — wihrs apgreeſàs un ſkatijàs augſchâ uſ kanzeli — „kà Jeſus mahzekļam katrâ ſinâ wajadſejis miht Wina pehdâs, un winſch ſazija, ka tàs pehdas eſot paklauſiba, tizība,

mihlestiba un sekoschana preekschsihmei, bet es ar wisleelako usmanibu klausotees nedsirdeju, ko winsch ar to domà, sewischki ar to pehdejo, sekoschanu Jesus preekschsihmei. Ko ihsti kristigee saprot, runadami par „eeschanu pakal Jesus pehdam"? Trihs deenas no weetas esmu staigajis pa scho pilsehtu, mekledams darbu un wisâ schajâ laikâ neesmu wahrdinu dsirdejis, kurâ buhtu lihdszeetiba waj eepreeza, atskaitot tikai juhsu mahzitaju, kas sazija, ka winam esot manis schehl un zereja, ka es atradischot kautkur darbu. Man leekas, juhs esat no klaidoneem, kas klaidonibu peekopj kà amatu, peekrahpti, un tadehl esat weenaldsigi pret katru, kas jums leekas klaidonis. Nepahrmetu neweenam, waj pahrmetu? Bet saku, kas teesa. Saprotams; wisi juhs newarat nopuhletees, gahdadami darbu tahdeem kà es. Neluhdsu ari juhs, lai juhs to daritu, bet ko es newaru isprast, ir, kas ir domats sakat, eet Jesum pakal. Waj domajat, ka juhs zeeschat un aisleedsatees un mehginat glahbt pasuduschus zeetejus zilweku behrnus gluschi tà, kà to saprotu, Jesus ir darijis? Ko juhs par to domajat? Redsu leetu tumscho pusi labu teesu. Schajâ pilsehtâ esot wairak nekà peezi simti tahbdâ stahwoklî, kahds man. Wairakeem no teem gimenes. Mana seewa nomira preeksch tschetreem mehnescheem. Preezajos, ka winai mairs naw jazeesch. Mana masà meitina usturas kahda burtlitscha gimenê, kamehr atradischu darbu. Neisprotu, kad redsu tik daudsi kristigaju dsihwojam pahrpilnibâ un dseedam „Jesu, sawu krustu nesu, Prom lai wiss, Tew sekoju", un atminos, mana seewa mira kahdâ Rujorkas strahdneeku dsihwoklitî, klahpdama pehz gaisa un luhgdama Deewu, lai tas peenemtu ari muhsu masu meitiņu. Saprotams, nesagaidu, lai juhs katru issargatu no bada nahwes, no labas baribas truhkuma un sliktu dsihwoklu neweseligà gaisa, bet ko lai saprot, ja runà par eeschanu Jesum pakal? Man ir sazits, ka daudsi kristigaji ir sliktu dsihwoklu ihpaschneeki. Tas dsihwoklis, kur mana seewa mira, ari peedereja kahdam kristigam un man tikpat sinat, waj eeschana pakal Jesum ari bij wina dsihwê. Wakar kahdâ luhgschanassapulzê dsirdeju daschus laudis dseedam:

„Wisu Jesum, wisu Jesum,
Wisu Jesum atbodu:
Samas domas, sawus darbus,
Katru muhscha stundinu!"

un man pastahwigi bij jadomà, kad sehdeju tur kahdâ stuhrità, ko gan wini ihsti ar to domà. Man leekas, pasaulê ir neissakami daudsi posta, kas nebuhtu wis, ja laudis, kas dseed tahdas dseesmas, eetu un dsihwotu tà, kà tee dseed. Laikam es to nesaprotu. Bet ko gan Jesus daritu? Waj tas ir tas, ko juhs sauzat par eeschanu pakal Wina pehdam? Daschreis man leekas, laudis pilsehtas draudsês ir labi gehrbuschees, dsihwo skaistos namos, isdod naudu ehrtai dsihwei, brauz wasarâ uz paldu weetam, kamehr zitu laudis, kas nepeeskaitas kahdai draudsei, tuhkstoschi winu, domaju, mirst neweseligos dsihwokkos, klihst pa eelam bez darba, ne teem klaweeres, nedz bilschu pee seenam, tee usaug postâ, dserschanâ, grehkâ . . ." Swescheneeks pameta tahdu sawadu, stihwu, nedroschu skateenu uz to pusi, kur atradàs swehtà wakarina galds, un uslika sawu noleesejuscho, netihro roku uz to. Zepure winam iskrita no rokam un nowehlàs uz smalko grihdsegu pee wina kahjam. Sapulze sakustejàs. Dr. Wests pazehlàs drusku no sehdekla, bet wehl arween klusums nebij pahrtraukts ne no kahdas balss skanam, nedz zaur kahdu eewehrojamaku kustibu lepnajâ basnizâ. Swescheneeks pahrklahja otru roku sew pahr azim un tad, neweenam par to nedomajot, nokrita smagi uz sejas wisâ garumâ basnizas widus ejâ.

„Usskatam sapulzi par nobeigtu," sazija Indrikis Makswels un steigschus dewàs pa kanzeles trepem semê un, nometees zelos, pahrleezàs par nelainigo, pirms zits kahds ko bij paspehjis darit. Sapulzetee ari peezehlàs no sehdekleem un speedàs uz basnizas widus eju. Dr. Wests paskaidroja, ka swescheneeks wehl neesot miris. „Ir kahda sirdsslimiba," winsch noteiza, palihdsedams swescheneeku nest mahzitaja usgaidamâ istabâ.

Indrikis Makswels un kahda dala wina draudses lozekku palika kahdu laiku tur, kur bij ceneests nelaimigais. Tas wihrs guleja tur uz dihwana un elpoja smagi. Kad sahka waizat, ko darit ar slimneeku, mahzitajs zeeschi noteiza, ka winsch to nemschot sew lihdz uz mahju. Winsch dsihwoja tuwu basnizai un winam bij neapdsihwota istaba. Raele Winslo sazija: „Mahtei paschulaik naw weetu. Wehs buhsim loti preezigas, slimneeku usnemt muhsu mahjàs." Raele Winslo likàs loti ustraukta. Neweens to sewischki neeewehroja. Wisu prahti bij aisnemti no sewischkà atgadijuma, kahdu pirmàs draudses lozekli newareja atzeretees jebkad peedsihwojuschi. Bet mahzitajs neatlaidàs no sawa nodoma, pahrwest slimneeku pee sewis. Kad slimneeku rati bij klaht, sawanu saudejuschais, bet dsihwais stahws tika nowests uz mahzitaja mahju. Ar schì zilweka pahrweschanu Indrika Makswela dsihwe dabuja jaunu wirseenu. Bet tagad wehl neweens — wismasak Makswels pats — nedomaja par leelo pahrmainu, kurai wajadseja rastees Makswela usskatos par to, kas tas ir, buht ihstam Kristus mahzeklim.

Weselu nedelu no weetas pirmàs draudses lozekli nemaja ne par ko zitu, kà tikai par scho atgadijeenu. Wispahri domaja, ka tas wihrs sawas nelaimes dehl esot bijis drusku galwâ juzis, kad eenahzis basnizâ, un ka winsch pa wisu to laiku, kamehr basnizâ runajis, bijis sewischkâ drudscha ahrprahtâ un pilnigi neapsinajees, kur atrodas. Tas bij tas labsirdigakais isskaidrojums, ko wareja dot par swescheneeka usstahschanos. Ari tur bij wisi weenos prahtos, ka nelaimigà runâ naw bijis ruhkums, waj suhdsescheanàs. Katrâ sinâ winsch bij runajis gleschi aisstahwedamees, gandrihs kà tahds, kas

buhtu pats tàs draudſes lozeklis, un kas gribetu wairak pagaiſmas par kahdu ſewiſchki neſaprotamu preekſchmetu.

Treſchâ deenâ pehz ſlimneeka pahrweſchanas mahzitaja dſihwoklî, ſlimneeka ſlimibas ſtahwoklis redſami pahrmainijàs. Ahrſts iſſazijàs par to un nezereja uſ iſweſeloſchanos. Seſtdeenas rihtâ winſch gan wehl dſihwoja, bet meeſasſpehki bij redſami ſuduſchi lihdſ ar nedeļas iſbeigſchanos. Swehtdeenas rihtâ, ihſi preekſch weena, winſch atdabuja druſku ſpehkus un praſija, waj wina behrns eſot atnahzis. Mahzitajs bij tuhlin noſuhtijis behrnam pakaļ, tiklihdſ bij warejis no ſweſchineeka wehſtulem, ko bij atradis wina kabatâ, iſſinat wina behrna adreſi. Slimneeks tikai daſchus azumirkļus bij bijis pee ſamanas, kamehr guleja mahzitaja dſihwoklî. „Behrns ir zeļâ; buhs drihſ klaht", atteiza Makſwels, kas ſehdeja pee ſlimneeka gultas un kura ſejâ bij redſamas ſihmes par wairaku nakſchu neguleſchanu. Mahzitajs bij gandrihſ waj katru nakti palizis nomodâ pee ſlimneeka.

„Juhs wairs neredſeſchu ſchinî paſaulê," ſlimneeks tſchukſteja. Ar leeļàm gruhtibam winſch tad teiza: „Juhs pret mani bijat labi. Warbuht, juhtu, kà kad tas buhtu, ko Jeſus buhtu darijis." Pehz daſchàm minutem winſch pawehrſa galwu ſahnis un pirms Makſwels atjehdſàs, ahrſts ſazija: „Winſch ir beidſis dſihwot."

Swehtdeenas rihts, kas auſa pahr Rehmondu, bij gluſchi lihdſigs pagahjuſchàs ſwehtdeenas rihtam. Indrikis Makſwels uſkahpa kanzelê un noſtahjàs ļauſchu pulka preekſchâ, kahds gan reti buhs leelaks bijis pirmâ baſnizâ. Winſch iſſkatijàs no ſejas noleeſejis, it kà buhtu pahrzeetis ilgu ſlimibu Wina ſeewa bij palikuſe mahjàs pee maſàs meitenes, kas bij eeraduſès ar rihta wilzeenu, ſtundu pehz winas tehwa nahwes. Winſch guleja winâ iſtabinâ, atſwabinats no wiſàm behdam. Kad Indrikis Makſwels uſſchkihra Bihbeli un noweetoja paſinojumus — kà jau to bij paradis darit gadus deſmit — ſweſchà wihra ſeja tehlojàs wina preekſchâ.

Schi rihta deewwahrdos bij kautkas neparaſts. Neweens neatminejàs, ka mahzitajs kahdreiſ rihta ſapulzê buhtu ſpredikojis, neleetodams kautko rakſtitu. Kad winſch bij uſſahzis ſawu ſpredikotaja amatu, tad gan winſch kahdos atgadijumos bij runajis brihwi, neſaiſtidamees pee kautka rakſtita, bet nu tas bij jau ſen, kad winſch arween ſawu rihta ſprediki wahrdu pa wahrdam bij iſrakſtijis un gandrihſ ari katru pehzpusdeenas ſprediki. Newar ſazit, ka wina ſchi rihta ſpredikis buhtu bijis ſewiſchki eewehrojams un waldſinoſchs. Winſch runaja manami wilzinadamees. Skaidri wareja nopraſt, ka winſch gribeja eetehrpt wahrdos kahdas ſwarigas domas, bet tàs nebij iſteiktas tajâ preekſchmetâ, ko winſch bij iſwehlejees par ſawu runaspreekſchmetu. Jau ſpredikis bij gandrihſ pee beigam, kad runa dabuja zik nezik nokrahſu, kas tik nepatihkami bij truhkuſi ſahkumâ. Winſch aiſtaiſija Bihbeli, noſtahjàs kanzelei wairak uſ weenu puſi, taiſni ſapulzeteem preti un eeſahka runat par pagahjuſchàs nedeļas eewehrojamo notikumu.

„Muhſu brahlis" — ſcheem Makſweļa wahrdeem bij tahda kà ſweſcha ſkana — „ir ſchoriht noſchkihrees. Man naw bijis laika, eepaſihtees ar wiſu wina dſihwes gaitu. Weena mahſa winam dſihwo Tſchikagâ. Nakſtiju tai, bet neeſmu wehl ſanehmis atbildi. Wina maſà meitina ir pee mums un paliks ari ſchimbrihſcham pee mums.

Winſch apkluſa un noraudſijàs ſapulzetos. Winam likàs, ka wiſâ ſawâ darbibas laikâ winſch nekad nebuhtu redſejis tikdaudſ uſmanigu ſeju kà tagad. Winſch wehl neſpehja ſawai draudſei ſtahſtit par teem peedſihwojumeem, par to uſſkatu pahrmainu, kas wina dwehſeli nonodarbinaja. Bet daļa wina juhtu pahrgahja uſ klauſitajeem un winam likàs, ka winſch neſeko wis kahdai azumirkligai eedomai, ja pawehſta ſchajâ rihtâ kautko no tàs wehſts, kas glabajàs wina ſirdî. Tadehļ winſch turpinaja:

„Ta ſweſchineeka, kas pagahjuſcho ſwehtdeenu bij baſnizâ, parahdiſchanàs un wahrdi atſtahja uſ mani leelu eeſpaidu. Neſpehju ne jums, ne ſew apſlehpt, ka tas, ko tas wihrs ſazija, ka ari wina drihſà mirſchana manâ namâ, ir manî tà kà wehl nekad modinajuſi jautajumu: „Kas ir domats ar iſteizeenu — eet Jeſum pakaļ?" Neeſmu wehl pahrleezinajees, noteeſat muhſu ļaudis, waj ſawâ ſinâ ſewi paſchu, par muhſu iſtureſchanos kà kriſtigajeem pret ſcho wihru, waj wina liktena beedreem, bet es tatſchu newaru apſpeeſt juhtas, atſiht, ka daudſ, ko tas wihrs ſazija, bij dſihwa pateeſiba, uſ ko mums ir jamehģina atbildet, ja negribam kà Kriſtus mahzekļi tikt paſudinati. Daudſ no ta, kas pagahjuſchâ ſwehtdeenâ ſche ſazits, ir kautkas lihdſigs iſaizinajumam, kas nodomats preekſch kriſtiguma, kahds tas tagad muhſu draudſès. Ar katru deenu tas man wairak un wairak ir guhlees uſ ſirds. Un pateeſcham neſinu iſdewigaku brihdi kà tagadejo, eepaſihſtinat juhs ar kahdu plahnu jeb nodomu, kas nogatawojees manî kà apmeerinoſcha atbilde uſ daudſ ko, kas ſche tika ſazits pagahjuſchâ ſwehtdeenâ."

Atkal Indrikis Makſwels kluſeja un luhkojàs ſawu draudſes lozekļu ſejàs. Daſchi labi noteikti, nopeetni wihri un ſeewas bij pirmâ draudſê. Mahzitajs wareja redſet Edwardu Normani, Rehmondas „Deenas Lapas" iſdeweju. Preekſch deſmit gadeem winſch bij bijis pirmàs draudſes lozeklis. Tur bij Aleksandrs Pauers, dſelſszeļa darbnizu wiſpahrſinis. Tur bij Donalds Mahrſchs, preekſchneeks Linkolna koledſchai, kas atradas Rehmondas preekſchpilſehtâ. Tur bij Miltons Wraits, weens no Rehmondas leelakeem tirgoneem, kas nodarbinaja wismaſakais ſimts zilweku ſawâ weikalâ. Tur bij Dr. Weſts, kas, kaut gan wehl jauns, jau daudſos gadijumos kà wahſchu ahrſts bij noteizejs. Tur bij jaunais Dſcheſpers Tſchehſs, rakſtneeks, kas bij ſarakſtijis eewehrojamu grah-

matu un paſchulaik bij darbâ pee kahda jauna ſtahſta. Tur bij Wirdſchinija Pehdſch jaunkundſe, kas neſen tehwa nahwes gadijumâ bij mantojuſi wismaſ weenu miljonu un pate bij ſewiſchki ſkaiſta un apdahwinata. Un ne pehdejà no wiſeem — Raele Winſlo ſawâ ſehdeklî, korî, ar ſawu ſewiſchko ſkaiſtumu, kas bij wehl pawairots zaur ſchì rihta pahrrunajamo ahrkahrtigo preekſchmetu, kas winu redſami waldſinaja.

(Turpmak wehl.)

Bihbele un pustizigee.

(Turpinajums.)

Pehz pustizigo mahzibas Bihbele ir jaſabreeſch gabalos. Ko zilweks Bihbelê uſſkata par „Deewa wahrdu“, tas ir, pateeſu, tas paleek Bihbelê; turpreti, ko zilweks Bihbelê uſſkata par nepateeſu, to ahrâ no Bihbeles! Schehl pateeſi, ka pehz pustizigo mahzibas daudſ kas Bihbelê wairs neatleek, jo leelums tak tur pehz winu domam teikas un dſejojumi. Lai tikai ſche gaſam ejot ir teikts, ka pustizigee ari netiz Bihbeles ſtahſtijumeem par Kriſtus deewibu, par ſalihdſinaſchanu zaur Kriſtus nahwi, par Elli, par Wellu, par brihnumeem, par Jeſus Kriſtus augſchamzelſchanos. Wiſs tas neeſot „Deewa wahrds“, pateeſs. Tà tad pateeſcham ļoti maſ kas paliks pahri no Bihbeles, ja ſahks darit pehz pustizigo mahzibas.

Pehz pustizigo mahzibas mehs paſaudejam ſtipru pamatu ſem kahjam — dſihwespamati ſahk kuſtetees. Ne wairs Bihbele, bet gan zilweku uſſkati noteiz dſihwesgaitu. Bet zilweks beeſchi ween ſawus uſſkatus maina. Tà tad muhſu dſihwe teek wadita no katrreiſejeem uſſkateem — un wiņa tad kuſtas. Mehs tad eeķuhſtam ſtahwoklî, kur beeſchi ween wairs neſinam, kas buhtu pareiſs, kas ne. Mehs tad lihdſinajamees „needrai, ko wehjſch ſchurp, turp mehtà.“

Netizigo mahziba par Bihbeli atwer durwis maldibai un taiſa mums zeļu uſ paganiſmu. Tautu un kulturas wehſture gaiſchi rahda, ka ļaudis beſ Bihbeles wadibas ir iſdariſuſchi daudſ leelu ļauhdu un noſeegumu un ne druſziņ ar naw apſinajuſchees, ka wini daritu nepareiſi. Tikai Bihbele ar laiku mums ir atwehruſe azis par to, kas ļauns, kas labs. Domaſim tikai par ta laika dſihwi, kad wehl Bihbele newadija tautas. Domaſim par paganu deewkalpoſchanu, par paganu gimenes dſihwi un par winu wiſpahrigo dſihwi. Paganu deewkalpoſchana ir zauraſta mokam, aſinim, neſchķihſtibam; gimenesdſihwê wihrs ir neaprobeſchots pawehlneeks, ſeewa un behrni pawalſtneeki, kuru likums ir wihra un tehwa griba; wiſpahrigâ dſihwê walda ſtiprakais, duhre. — Paganu paſaule peenes ſawus behrnus par upuri deeweem, jaunawas upurè teem ſawu newainibu, wihri ſawu deewekļu preekſchâ top par gekeem un pat nahwes upureem; ſeewa-atraitne top ſadedſinata lihdſ ar wiņas miruſchà wihra lihki, ir wihra wehrdſene un ta kaiſles apmeerinaſchanas preekſchmets, behrni beeſchi ween ir naſta, ko gluſchi weenkahrſchi aiſmet projam, iſnihzina; kalps top par ſuni ſawam kungam, nêſpehzigais teek kà tahrps ſamihts ſem ſpehzigà kahjam. Wahrdu mehs te neeſam teikuſchi par daudſ. Kad grib ar dſihwi beſ Bihbeles un dſihwà Deewa tuwaki eepaſihtees, tam eeteizam grahmatiņu „Paſaule beſ dſihwà Deewa“.*) Schahdai paganiſma dſihwei ir atkal durwis wakâ, tiklihdſ Bihbele wairs neteek tureta par muhſu dſihwes mehrauklu. Saprotams, tas paganiſms, kas tagad beſ Bihbeles radiſees, ſawâ pārahdibâ nebuhs tas pats, bet buhtnê gluſchi tas pats. Muhſu laiku paganiſms ir ſmalkaks un iſglihtotaks, bet ne maſaks! Paſkatees tikai ļauſchu dſihwê, kas atmetuſchi Bihbeli un ļaujas tikai no ſawa prahta waditees. Teem ir wairaki deewi, tas ir, tee kalpo wiſeem ſpehkeem, ar wiſu ſirdi, waj nu weenai, waj otrai leetai, kuſtibai, idejai — un beeſchi ween tàs leetas ir, kaiſliba, manta, iſpreezas, gods, mahkſla; to gimenes dſihwes pamati beeſchi ween teem iſrakti, tas ir, ir laulibas ſchķirſchanàs, laulibas uſtizibas lauſchana, pat pilniga daudſſeewiba, waj daudſwihriba, tikai ſem peeklahjibas apſegas, un newainibu welti wairs mekleſi; wiſpahrigà dſihwe wairs nepaſihſt peedoſchanu un mihleſtibu, bet duhre pazeļas pret duhri un beeſchi ween teeſa teek ſpreeſta beſ iſmekleſchanas, waj ari dſihwibasſwezite teek iſpuhſta no atreebſchanàs.

Pehz pustizigo mahzibas par Bihbeli ſemes behrna leelakà eepreeza ir uſ wiſeem laikeem pagalam. Dſihwes aiſ kapa wairs naw, Debeſs un Elles naw — ko lai ta mozamees wairs ſcheit, ihſtas laimes ſcheit jau tà kà tà naw!

Wiſu wehl reiſ pahrſkatot: Pehz pustizigo mahzibas par Bihbeli Bihbele wairs naw „muhſu kahjas ſpihdeklis“, wairs naw awotiņa ſwaiga uhdeņa malks kà ta bij muhſu tehweem un mahtem, wairs naw „medus muhſu mutei“! Mehs wiņu wairs neſpeediſim ar trihzoſchu roku pee ſawàm kruhtim, kad kahds gribès winu mums nemt noſt, jo wiņa tad wairs naw „ſelts un dahrgaks kà daudſ tihra ſelta“ — nekahds Deewa wahrds.

To, luhk, atnes pustizigo mahziba par Bihbeli. Kam auſis dſirdet, tas lai dſird!

Buhtu ſagaidams, ka pustizigee ſawu mahzibu par Bihbeli labi ar peerahdijumeem noſtiprinàs, jo no mahzibas, kas paſtahwoſcho grib apgahſt, drihkſt gan ſagaidit, ka ta uſrahda ſawas pilſoņa teeſibas. Tatſchu tahdus ſewiſchkus pamatus, uſ kureem pustizigo mahziba par Bihbeli dibinatos, welti meklet: tahdu naw. Pus-

*) Dabujama „Kriſtiga Wehſtneſcha“ ekſpedizijâ. Makſà 15 kap.

tizigee grib ſawu mahzibu noſtiprinat ar uſbrukumeem tizigo mahzibai par Bihbeli. Tà tad wini karo ar tà ſaukteem negatiweem eerotſcheem, ar eſoſchàs mahzibas noleegſchanu un noahrdiſchanu. Zeeſchi ſkatotees, ſchis weids ir nezeenigs un beſpamata weids. Noplehſt uaw nekahda mahkſla, to war beeſchi ween ari nejehga: mahkſla ir noplehſtàs ehkas weetâ radit kolabaku, pilnigaku, derigaku. Tà tad mums pateeſibâ naw dariſchanas ar pustizigo mahzibas peerahdijumeem, bet gan ar wiņu uſbrukumeem tizigo mahzibai par Bihbeli. Tomehr apſkatiſim tos paſchus uſbrukumus, tos galwenakos un ſwehrſim tos tai paſchâ ſwaru kaufâ, kurâ wini ſwer tizigo mahzibu, tas ir, kauſim muhſu prahtam ſpreeſt.

II.

Pustizigo galwenee uſbrukumi tizigo mahzibai par Bihbeli.

1. Kahdi ir pustizigo galwenee uſbrukumi tizigo mahzibai par Bihbeli?

Pustizigee ſaka: Bihbele newar buht Deewa wahrds Bihbeles pirmraksta norakstu daudzo daſchadibu dehl. To daſchadibu jeb neweenadibu noraksſtos ir tikdaudz, ka nemaz naw eeſpehjams pirmraksſtu no wiņeem iſdabut. Tikai raksts-weenads war buht Deewa wahrds, bet ne daſchadi. Turpretim mums ir neweenadibas noraksſtos. Tà tad Bihbele newar buht Deewa wahrds. — Uz to ir jaatbild. Schis ſlehdſeens ir weikls, bet ne pareiſs. Pareiſs ſlehdſeens buhtu ſchahds: Tikai weenads raksts fatura ſinâ, domâs un mahzibâ, ko grib iſteikt, war buht Deewa wahrds. Mums ir neweenadibas Bihbeles pirmraksſta noraksſtos fatura ſinâ. Tà tad Bihbele newar buht Deewa wahrds. Schis buhtu pareiſs ſlehdſeens, bet ſchahdu pustizigee newar uſſtahdit, tapehz ka wiſas Bihbeles pirmraksſta noraksſtu neweenadibas ir neeewehrojamas un maſ-wehrtigas, jo wiņas neaiſſkar ewangelijuma faturu. Profeſors Jahzeps Lehmanis ſaka: „Tajos 7959 Jaunàs Deribas pantiņos naw wairak kà deſmit waj diwpadſmit drukſu eewehrojamaku Bihbeles pirmraksſta noraksſtu daſchadibu, un wiſas ſchis neweena neaiſſkar Swehto Raksſtu mahzibu, bet tikai peerahdijumu ſkaitu, uz kureem Bihbeles mahzibas pamatojas.“ Daſchadibas jeb neweenadibas noraksſtos atteezas pa leelakai daļai uz walodu un iſteizeeneem — kà prof. Lehmanis tahlak peerahda — ſewiſchki uz teem diweem maſeem wahrdiņeem „un“ un „bet“ — greekiſki kai, de — wahrdiņeem, no kureem Greeku waloda mudſchet mudſch. Paraudziſimees tikai muhſu Bihbelês un mehs tuhliņ atradiſim, ka to „un“ un „bet“ ir gandrihz, tà ſakot, gan weetâ, gan neweetâ. Waj nu weens tahds „un“, waj „bet“ maſak, waj wairak — kahda tur nozihme? Tà ar Jauno Deribu. Wezà Deriba ir wehl labaki nodroſchinata. Tur daſchadibu noraksſtos daudz maſak ne kà Jaunâ Deribâ. Pat tahdam ſiņibu wihram kà Gunkelim naw zita wahrda par to grahmatu, ko wiņſch nozauz par teikàm, ſazit kà: „Pirmàs Moſus Grahmatas raksſts, kas mums tagad, war tikai nedaudzâs weetâs tikt pahrlabots.“ „Kad ſenlaiku filoſofa Platona „Fehdona“ Dublinas atlikumi tika uzeeti, tad tagadnes filoſofi bij tihri waj apjukuſchi, atrodot tàs daudzàs daſchadibas jeb neweenadibas, kad jaunatraſto raksſtu ſalihdzinaja ar jau paſihſtameem, bet mans toreizejs beedrs, filoſofs, kuru ari ļoti waldzinaja atradums“ — tà iſſakàs eewehrojamais walodneeks, filologs Blaſs — „ſpreeda par to wiſu pawiſam zitadi. Wiņſch teiza: „Platona filoſofija jau paleek gluſchi ta pate.“ Tà ari ir ar Bihbeli. Neweenadibas tur nekahdâ ſinâ nepahrgroza Bihbeles mahzibu. Tà tad ſchis pustizigo uſbrukums ir bez pamata. — Tizigam zilwekam, atteezotees uz Bihbeles noraksſtu neweenadibam, ir bez jau pahrrunatà wehl zits kas, kas wiņam leek peekertees Bihbelei kà grahmatai no Deewa. Tas zits kas ir Deewa aizgahdiba. Kas nopeetni ſtuhdejis ſwehto wehſturi, tas droſchi ween buhs mahzijees paſiht Deewa brihniſchko aizgahdibu un Deewa darbibas un Wiņa plahnu pakahpeniſko, maz pa mazam attihſtiſchanos zilwezes labâ. Ari paſaules wehſture ſtahſta mums to paſchu, ja tik mehs mahkam ſapraſt. „Deews wehſturê!“ iſſauzas ſlawenais Frantſchu wehſturneeks Merls Dubinjè — un wiņam ir taiſniba. Wehſture uzrahda brihſchus tautu dzihwê, kur pehz zilweka prahta ſpreeſchot wiſs leekas ſagahziſees, ſabruks drupu drupâs. Te atgadàs kaut kas — un atkal wiſs kahrtibâ! Weens kehreens — neweens wairs nekuſt ne no weetas! Tik tahlu un ne ſprihdi tahlak! Lai atminaznees tikai Muhameda breeſmigàs uzwaras un wiņa waldibas iſplatiſchanos uz wiſàm puſem. — Tad otra puſe. Parahdàs gluſchi maza, neezigs mahkonits pee paſaules redzes apwahrſchņa. Bet wiņſch kahpj augſtak un augſtak, top leelaks un leelaks, lihdz tas pahrwehrſchas par breeſmigu, wiſu iſpoſtoſchu negaiſu. Padomaſim tikai par Japaneem un pehdejo karu Kreewijai ar teem. Kas tas ir? Tur ir Deewa roka, kas walda un kahrto: algo un atmaksà. Waj nu ſchis Deews newareja mums uzglabat un dot tahdus Bihbeles noraksſtus, kahdus Wiņſch gribeja? Waj Wiņſch naw gahdajis? Kà tad — Wiņſch ir gahdajis? Klaſiſkee paſauligee ſenlaiku raksſti ir daudz maſak noraksſtiti ne kà Bihbele, un tatſchu teem daudz wairak neweenadibu ne kà Bihbeles noraksſteem. Drihkſt gan ar wisleelako ſirdsmeeru ſazit: Tas Deews, ſem kura eeſpaida Bihbele ſarakſtìta, buhs ari gahdajis, ka noraksſti muhſu rokàs tikuſchi tahdi, kahdus Wiņſch gribejis. Tà tad ari tagadejà Bihbele ir gan Deewa wahrds un wiņa drihkſt buht muhſu dzihwes mehraukla, noteizeja. Lai wehl ſche ſeko kahds leelà Bihbeles iſſkaidrotaja, walodneeka un teologa Bengela wahrds: „Ja Swehtee Raksſti, kas tikdaudz tikuſchi noraksſtiti, pee kureem tikdaudz darbojuſchàs kluhdainas zilweku rokas, buhtu

beſ neweena truhkumina, tad tas brihnums buhtu tik leels, ka tiziba par to wairs nebuhtu tiziba."

(Turpmak wehl).

Kaut ſwehto pateeſibu

Kaut ſwehto pateeſibu
Daudſ krustâ peenaglo
Un tad ar wiltus waru
Sew dſihwi ispuſchko,

Tak pateeſiba ſwehtà —
Nedſ ſudis, nedſ ar mirs:
Ta katram muhſcha wakarâ
Pehz darbeem algu ſchkirs . . .

Emils Dſinejs.

Ko wajaga muhſu tagadejai miſionei?

Uſ to tuhlin atbild pulks lauſchu: „Naudas". Wineem naw teeſa. Ziti atbildès: „Miſionaru". Ari ſcheem naw teeſa. Muhſu tagadejai miſionei nepeezeeſchami wajag miſionesdraudſes. Lihdſ ſchim miſiones darbu pabalſtija miſionesdraugi, kas bij ſchur tur iſkaiſiti pa wiſu paſauli un kuru tikai maſums bij muhſu draudſês. Bet tagad ſawâ ſinâ leelais miſionesdarbs atrodas uſ krusta zeleem, winſch praſa noſchkirſchanos. Paganu ſemês ir tuhkſtoſcheem leels miſionaru pulks, uſtizigu tizibasworonu, tur ir ſimttuhkſtoſcheem paganu, kas iſzihnijuſchees no tumſibas pee gaiſmas. Bet nu miſionari, kas tà ſakot ir Kristus karaſpehka preekſchpulki, ir gruhtâ ſtahwoklî. Wini raugas pehz ſargataſeem un pabalſtitajeem pulkeem, kas lai wineem ſekotu. Un taî ſinâ teem naw iſredſes. Tas draugu pulks, kas ſtahw aiſ wineem, ir par maſu. Gan ir deeſgan leels pulks ſalaſitu no daſchadàm draudſem, bet Kristus draudſei jabuht ſchim pulkam kà weenam wihram! Lai paraugamees tikai uſ Apuſtulu Darbu trihspadſmitàs nodaļas ſahkumu. Pirmee miſionari, Pahwils un Barnaba, neteek wis iſſuhtiti no daſcheem miſiones draugeem, waj kahdas miſiones beedribas, bet gan no draudſes. Schai draudſei ir Swehtais Gars ſazijis un uſ winu runajis: „Noſchkirat man Pahwilu un Barnabu." Tas ir ihſtais ſtahwoklis. Bet kà ir muhſu deenâs ar daudſeem? Wini uſſkata miſionaru ſawâ ſinâ kà kahdu brihnumdaiktu. Apluhko winu it kà Tſchiganu, Nehgeri waj Indijani. Wineem naw arteem nekahda ſakara, gan leela plaiſa. Un tadehl ari wineem naw ihſtàs ſapraſchanas preekſch miſionara uſdewuma. Ja tikai wehl weena iſeja, ja negrib kaut no muhſu tehweem tizibâ uſſahkt miſiones darbam nonihkt — draudſei kà weenam wihram jaapſinas tas uſdewums, ko tas Kungs tai uſdewis, un jakeras pee darba! Wiſpirms tad tizigajeem ir ar miſioneslaukeem jaeepaſihſtas. Jo wairak peeaug ſapraſchana, jo wairak ari kwehlo mihleſtiba. Un ja draudſes ſaprahtigà mihleſtiba teek atdota miſionei, tad netruhks ari wajadſigo lihdſekku, un tad wairs nebuhs jaſuhrojas par paſtahwigo naudas truhkumu miſiones kaſês. Waj naw kauns tagadejai Kristus draudſei, ka winas miſionesbeedribu kaſês — atſkaitot tikai daſchas maſakas beedribas — gandrihſ waj wiſâs truhkſt naudas un miſionesbeedribas ſtrahdà ſem paradu naſtas? Paradi un paradi un atkal paradi — waj tahdos apſtahkļos lai neſuhd miſionareem duhſcha? Negribot teem uſmahzas jautajeens: no ka tad makſà mums algu, no paradeem waj? Ir jau ari pateeſi miſionesbeedribas, kas bij ſpeeſtas ſawu miſionaru algas pamaſinat. Bet pahrtikaslihdſekli un zits wiſs pahrejais top ar katru deenu dahrgaks! Un tur tahļu paganu ſemês ir wihri un ſeewas kas zihnas aiſleegdamees un neſdami leelus upurus. Waj lai uſ winu noſpeeſteem kameeſcheem wehl uſleekam kahdas naſtas? Brahļi, tà nedrihkſt ilgak dſihwot kà lihdſ ſchim, atteezotees ari uſ miſioni!

Pustizigee un Muhamedaniſmus.

Kahds pustizigais ſateekas ar kahdu Muhamedani un abi tà ſarunajas: Pustizigais: Tizu, ka Jeſus bija leels praweets. Muhamedans: Ari es tà domaju. Pust.: Tizu, ka Deews ſchehligs un apſchehlo. Muham.: Tas ari rakſtits waj uſ katras Korana lapas puſes. Pust.: Es noleedſu, ka Deews ir trihsweenigs. Muham.: Es tà pat. Pust.: Negribu par to neko ſinat, ka Jeſus Deewa dehls. Muham.: Ari tur tew peebalſoja. Pust.: Tizu, ka zilwekam, lai winſch Deewam patiktu, japaklauſa Deewa likumi. Muham.: Tàs ari manas domas. Pateeſi, pee praweeſcha bahrdas, tu eſi Muhamedans! — Bet waj tu ari tizi, ka Jeſus peedſimis no Marijas kà jaunawas. Pust.: To apſchaubu. Muham.; Waj tizi, ka Jeſus uſbraukis Debeſîs? Pust.: To newaru tizet. Muham.: Waj Jeſus ir darijis brihnumus? Pust.: Nè! Muham.: Waj tizi, ka Jeſus atkal atnahks uſ paſaules teeſu? Pust.: Ari tam newaru peebalſot. Muham.: Pee praweeſcha bahrdas, tad tu eſi newehrtaks ne kà Muhamedans!

Apſkats.

No 5.—15. februarim tiks noturets **ſwehtdeenasſkolotajukurſs Ugunszeemâ.**

Bihbeleskurſs tiks noturets Palmalê, Kigaros, no 22. februara lihdſ 3. martam.

No 6.—15. martam tiks noturets **ſwehtdeenasſkolotaju un bihbeleskurſs Gramſdâ.** Uſ ſcho kurſu

teek wiſi laipni uſluhgti, ſewiſchki Lejas-Kurſemes ſwehtdeenasſkolotaji un garigee ſtrahdneeki. Uſtureſchanàs nauda pa kursa laiku diwi rubki pa nedelu. Kurſiſteem jaņem lihdſ paſe un eepreekſch japeeteizas uſ adreſi: П. Лауберту, ст. Прекульнъ un japaſino, ar kahdu wilzeenu eeradiſees Preekules ſtanzijà. — Tà kà ſchogad Wentspilè nodomatais bihbeleskurſs teek atſaukts, tad iſrahdas par labaku, atſaukt ari no Wentspils Jauneeſchu Sabeedribas gada ſapulzi. Tà tad 15. febr. noturamà **Jauneeſchu Sab. gada ſapulze** Wentspilè nenotiks, bet gan **tiks notureta 15. martà Gramſdà.** Eeluhgums paleek paſihſtamais: Jaun. Sab. preekſchneekam japeeteiz jau kahdas deenas pirms ſapulzes pahrrunajamee preekſchmeti, jadod ſuhtneem lihdſ rakſtitas pilnwaras, uſtureſchanàs nauda un japaſino ar kuru wilzeenu ſuhtnis eeradiſees Preekulè, lai pehz eeſpehjas waretu ſuhtneem atbraukt preti. Statiſtikas lokſnes teek luhgtas uſ wisahtrako eeſuhtiſt. Jauneeſchu Sab. preekſchneezibas ſehde tiks notureta 14. martà, tadehl preekſchneezibas lozekleem, ka ari preekſchneezibas kandidateem, jaeerodas Gramſdà deenu eepreekſch. Tà tad uſ ſatikſchanos ta Kunga wahrdà!

No Nujorkas. Mums Nujorkà garigà ſinà klahjas tihri labi. Sapulzes top labi apmekletas. Jo leelu preeku mums dara muhſu maſà ſwehtdeenas ſkola, kas ir ap 25 behrnu leela.

Nupat noſwinejam jaukus behrnu ſwehtkus ar labi daudſ behrnu preekſchneſumeem un dſeeſminam pee leelas, koſchi puſchkotas eglites.

Apmekletaju ſkaits bija 140 leelo un ap 30 behrnu.

Daſchas pamodinaſchanas ſihmes ari manamas muhſu ſtarpà. Ne-apmeerinaſchanas, paſchpahrbaudiſchanàs, ſlahpes pehz Deewa un daſchi jau bauda pilnigu laimi un meeru eeſch Deewa. Atdſihwinaſchana (revival) ir pateeſi wajadſiga. Muhſu kriſtigà paſaule paleek pa daudſ moderna ſawà ahrejà iſſkatà, bet beſ perſonigas Deewa klahtnibas ſajuſchanas ſawà eekſcheją dſihwè. Atdſihwinaſchana, pamodinaſchana — kà to ari nenoſauktu — eewelk daſchus fanatiſmà, tomehr beſ winas kriſtigai baſnizai draudè wehl leelakas breeſmas nekà fanatiſms. Zilweki top paſchmihligi, neſwehti, eeleek Deewa wahrdu weetà ſawus wahrdus, Deewa Gara weetà ſawa prahta gudribu. Zaur to teek aiſkaweta Deewa gudriba un ſpehks, eeſch wahjeem warens parahditees. Luhdſ par mani un luhdſat par mums. Es luhgſchu par tewi un mehs luhgſim par jums. Lai Deewa walſtiba un ne zilweku waldiba nahk. Lai Wiņa waldibas wara un godiba top redſamas.

Ar kriſtigu ſweizeenu Fr. Blumbergs.

Kihna 1807. gadà un tagad. 1807. gadà Kihnà nebij neweena Kihneeſcha, kas buhtu ewangeliſks kriſtigajs. Tagad tur wairak nekà 160,000 draudſes lozekļu. 1807. gadà Morijons bij weenigais protestantu miſionars Kihnà. Tagad tur wairak nekà 3,800 ahrſemesmiſionaru. Tagad tur 10,000 Kihneeſcha ſludinataju, ſkolotaju, kolporteru un zitu eedſimtu garigo ſtrahdneeku, kas iſplata ewangelijumu wiſpahr Kihnu. 1807. gadà neweena Bihbeles dala Kihneeſchu walodà netika drukata. Pagahjuſchà gadà wairak nekà 3,000,000 Jaunà Derigà Rakſtu, gan weſelas Bihbeles, gan Bihbeles dalas ir tikuſchas pahrdotas. 1807. gadà tur nebij neweenas kriſtigas grahmatas, waj laikrakſtu, waj traktata Kihneeſchu walodà. Pehdejos trihsdeſmit gados no Hankawas ween wairak nekà 26,000,000 kriſtigu grahmatu un traktatu ir iſplatiti tautà. 1807. g. Kihna bij aiſſlehgta ewangelijumam. Tagad wiſa Kihna ir walà miſionei — ſlahpdama pehz jaunas gaiſmas, jaunas atſihſchanas, jaunas dſihwes.

Baptiſtu paſaulè ir 1907. g. beigàs pehz „The Baptist Handbook" 61,681 draudſe, 46,206 mahzitaji un miſionari, 6,195,817 draudſeslozekļu, 3,226,221 ſwehtdeenasſkolneeks. Schajos ſkaitlos naw peeſkaititi „Kriſtus mahzekli", kahda Baptiſteem loti tuwu ſtahwoſcha tizibasſchkira, kas ari kriſta tikai peeauguſchus, kuri ſkaitas Amerikas Saweenotàs Walſtis 1,283,984. Ja ſchos peeſkaita klaht, tad iſnahk 7,420,801, kas kriſta peeauguſchus. Japeeſihmè wehl, ka Baptiſti ſawus behrnus, kas naw wehl paſchi likuſchees kriſtitees, neſkaita lihdſ. — Buhtu tikai jawehlas, kaut neweens no ſcheem nebuhtu tahds, kas daritu ſawam kungam un peſtitajam, kaunu nesdams wiņa wahrdu un apleezinadams, ka wiņa tizibas enkurs ir uſ ihſtà pamata!

Mihleſtibas darbs. Folkſtonà, Anglijà, dſihwoja kahds wezs juhrneeks, kas wairs neſpehja braukt uſ juhru. Winſch bij tizis atgreests zaur kahda kriſtiga laikraksta laſiſchanu, ko bij atradis kautkur noſweeſtu. Winſch tam kungam kalpoja deeſgan ſawadi. Winſch pagatawoja maſas kulites, peebahſa tàs ar kriſtigu laikrakſtu numureem, grahmatam un traktateem un kad kahds kugis taiſijàs iſeet juhrà, tad winſch nogahja uſ tahdu kugi un kojàs — juhrneeku iſtabinàs peekahra ſawas kulites pee ſeenas. Ja winſch kahdu kugi jau tà bij apgahdajis un nu gadijàs uſ ta otrreiſ uſeet, tad kulites tikai tika pahrmainitas. Daſchas dahmas Anglijà dabuja ſinat par ſchì weenkahrſchà wihra mihleſtibas darbu un apnehmàs wezìſcham palihdſet. Tika ſameſta nauda, mantoti beedri, taiſitas kulites no ſehgeldrahnas un ſakrahti laikrakſtu numuri, grahmatas, ko tik wareja dabut. Tagad wairakàs oſtas pilſehtàs ir beedribas, kas gluſchi tà pat kà wezais wihrs apgahdà kugus ar labu laſibu. Daſcha laba wehſtule no wihreem, kam zaur laikrakſteem un grahmatam kahds wahrds eeſpeedees ſirdì un uſauſuſi gaiſma, ſtahſta, ka ſchis grahmatu kulites teek labpraht leetotas. — Warbuht ari weens otrs no mums waretu ſekot wezajam juhrneekam. Ne tik ween juhrneeki, ari zitì laudis preezajas, kad teem nahk rokàs kahds labs laikrakſtiņſch, waj grahmata.

Laba atbilde. Kehninſch Fridrikis Leelais bij uſluhdſis leelo filoſofu Wolteri pee ſewis uſ pusdeenu. Wolters pee galda leekſki ſobojàs par Deewu un deewigàm leetam un beidſot ſazija: „Es pahrbodu ſawu weetu Debeſis

par Pruhſchu tahleri'!" — Nu atgadijàs ari pee galda kahds deewbijigs domneeks, kam tihri ſchalkas gahja zaur kauleem, dſirdot ſcho ſoboſchanos. Tas weikli peezehlàs un teiza jautri: „Mans kungs, juhs tagad eſat Pruhſijâ, kur ir likums, ka katram, kas ko grib pahrdot, papreekſch jauſrahda ihpaſchneeka teeſibas. Tà tad luhdſu juhs, dot peepeerahdijumus, ka jums pateeſcham Debeſîs ir weeta, tad jums labpraht ſamakſaſchu to ſumu, ko juhs praſat." — Wolters neteiza wairs neweenu wahrdu par to.

Wehſtulneeks.

Sanehmam preekſch Latw. Bapt. Pagann Miſiones no weenas Preekulneezes diwus rubļus, no J. Adama Jutkaiſchos weenu rubli, no A. Akeldama, Nowgorodâ, 1 rubli; no S. Sprud weenu rubli, no Marijas Preikſch Gulbenê 50 kap., no Ernſta Adama Preekulê 3 rubļus; preekſch „Kriſtiga Wehſtneſcha" iſſuhtiſchanas maſturigeem un zeetumneekeem no J. Alkſne Ruhjenê diwus rubļus; preekſch Kriſtigu Darbineeku Iſglihtibas Fonda 1 rubli no Ernſta Adama un 1 rubli no Ernſta Adama preekſch Rigas Eelu Miſiones.

Jauno Deribu ar paſkaidrojumeem ſchoreiſ nedodam lihdſ, tapehz ka dodam „Labo Wehſti" ari marta mehneſcha. Martâ atkal doſim „Jauno Deribu" ari februara mehneſcha teeſu.

Redaktors-iſdewejs P. Lauberts.

Adwokats J. Buchholzs,

runajams

Rigâ, Leelajâ Newas eelâ Nr. 28, Rigas Krahſchanas un Aiſdoſchanas Beedribas telpâs no pulkſten **9—3** deenâ.

Ar **1908**. gadu uſſahk ſawu otro gada gahjumu

„Lihdumneeks".

iluſtrets latweeſchu laikraksts Braſilijâ, kas kalpo ſewiſchki Braſilijas latweeſchu intereſem. Wiņa programâ ir ſneegt ſiņas un apzerejumus par ſadſihwi un politiku, pamahzibas par laukſaimneezibu un wiſu, kas latweeſcheem Braſilijâ war buht no ſwara. Sawâ literariſkajâ nodalâ tas eeweetos muhſu rakſtneeku, ſewiſchki ſchejeenes jaunibas, labakos darbus, pee kureem tas aizina talkà muhſu ſiltakàs ſirdis. **„Lihdumneeka"** mehrkis ir: kopt un uſturet muhſu tautas walodu un tautibu Braſilijâ un gahdat, ka atzeļojuſchee tauteeſchi ne-eetu latwju tautai paſuſchanâ, bet pazeltu wiņas noſihmi zitu tautu ſtarpâ.

„Lihdumneeks" iſnahk diwreiſ mehneſi un makſâ ar peeſuhtiſchanu **5ſ000 par gadu: Kreewijâ 3 rubl. 50 kap.** Kas paſtellê 5 eksemplarus uſ weenu adreſi — dabun 1 eksemplaru par brihwu. Atkalpahrdewejeam dodam 20% rabatu Parauga numurus peeſuhtam uſ peepraſijumu katram. Bez tam Kreewijâ, kas wehlas war dabut peeſutitus gratis un franco parauga numurs iſdaliſchanai.

Wiņa adreſe ir:
Ao jornal „Lihdumneeks"
Alameda Ribeiro da Silva, 99
São Paulo — Brazil.

Kreewijâ peeņem paſtellejumus J. A. Freija un beedru gramahtu weikals, Rigâ, leelâ Kehniņa eelâ Nr. 28 un ari „Kriſtiga Wehſtneſcha" ekſpedizija. Parauga numuri paſtellejami taiſni no ekſpedizijas.

Redaktors un iſdewejs J. **Malweſs**.

„Latweeſchu Awiſes",

iſnahkdamas **diwreiſ** nedelâ, 1½ un 2 drukas lokſchņu leelumâ, ari **1908. gadâ zentiſees ar bagatigu un ruhpigi iſſtrahdatu ſaturu kalpot ſaweem laſitajeem.** „Latweeſchu Awiſes" peebeedrojees ſawâ darbâ teem, kas grib uſbuhwet, bet ne noahrdit, kas zenſchàs pehz jo plaſchàm muhſu dſihwes reformam, bet grib tàs panahkt likumigâ zelâ, atmetot wiſu patwaribu un warmahzibu. Waras darbi un naids atneſuſchi muhſu ſemei neiſſakot daudſ poſta; tadehl „Latw. Awiſes" gan weenmehr runàs brihwu, taiſnu wahrdu pateeſibas labâ, bet ſargaſees zelt weltigu naidu ſtarp daſchadàm tautibam un kauſchu ſchkiram.

Paſchâ awiſê ſneegſim: eewada rakſtus par daſchadeem dſihwes jautajumeem, pee tam jo wehrigi ſekodami walſts domes darbibai un wiſpahr reformu kuſtibai walſti un muhſu dſimtenê; pahrſkatus par ſwarigakajeem notikumeem ahrſemês; ſiņojumus no eekſchſemem, pee kam wehſtiſim tikai par wiſu to, kam noſihme preekſch wiſeem laſitajeem, ſihkaki eewehrojot Rigu, Jelgawu un Leepaju, kà muhſu dſimtenes wiſeewehrojamakàs pilſehtas.

„Stahſtu peelikumâ", kas eet katram numuram lihdſ, ſneegſim, kà lihdſ ſchim, tikai tahdus dailrakſtneezibas raſchojumus, kam literariſka wehrtiba. Starp ziteem nahkoſchâ gadâ paſneegſim ſekoſchus originalus: Dſilnas: „Iſſchkeeſti ſpehki"; J. Kleinberga: „Dſihwes pabehrni" — ſtahſts, „Apſniguſchas tekas" — ſtahſts, A. Sauleeſcha: „Azis", ſtahſts iſ paſuduſchas dſihwes, „Plaiſas muhri", tehlojumi; W. Rudolfa; „Mana brahļa mehginajams" un „Eeſchu, dariſchu ſew galu" u. z.

„Baſnizas un ſkolas peelikumâ", kas iſnahk ik pahrnedeļas, zentiſimees iſkopt muhſu tautas religiſkàs juhtas, wairot pateeſu intreſi preekſch baſnizas un ſkolas darba.

„Semkopibas un ſaimneezibas peelikumâ", kas tapat iſnahk ik pahrnedeļas, neſiſim leetprateju rakſtus par ſemkopibu, lopkopibu, dahrſkopibu u. t. t.

Ari 1908. gada abonenteem peeſuhtiſim kà peelikumu beſ makſas redakzijas iſdoto iluſtreto „Mahju Kalendaru" uſ 1909. g., ar kuplu literariſku ſaturu.

Aboneſchanas makſa paleek lihdſſchinejà. „Latweeſchu Awiſes" lihdſ ar peelikumeem makſà: Jelgawâ ekſpedizijâ un iſdalamàs weetàs ſanemot: par gadu **2** rbł. **20** kap., par pusgadu **1** rbł. **20** kap., par ¼ gadu **60** kap.; pa paſtu peeſuhtot: par gadu **3** rbł., par pusgadu **1** rbł. **60** kap., par ¼ gadu **90** kap.; uſ ahrſemem: **4** rbł. **50** kap., **2** rbł. **30** kap. un **1** rbł. **20** kap.

Adminiſtrazija.

Rigas Awiſe.

Politiſka un literariſka deenas awiſe,

iſdota un redigeta no **Fr. Weinberga,** uſſahkſ ar 1908. g. ſawu ſeptito gada gahjumu.

Awiſe makſàs:

Beſ peeſuhtiſchanas:		**Ar peeſuhtiſchanu:**	
par 1 gadu	4 rbł. 50 kap.	par 1 gadu	6 rbł. — kap.
„ ½ „	2 „ 30 „	„ ½ „	3 „ 10 „
„ ¼ „	1 „ 20 „	„ ¼ „	1 „ 65 „
„ 1 mehn.	— „ 50 „	„ 1 mehn.	— „ 85 „

Numurs makſà 5 kap.—Iſdalamàm weetàm teek aprehk. 10% lehtak.

Sludinajumi makſà: par ſihku rakſtu rindiņu pehz teksta **10** kap.; preekſchpuſê **30** kap.

„Rigas Awiſi" war apſtellet wiņas **iſdalamàs weetàs** un **ekſpediziją:**

Rigâ, Gildes eelâ Nr. 4.

„Rigas Awiſe" aiſſtahw Latweeſchu tautiſkàs intreſes. Paſneedſ wiſjaunakàs un plaſchakàs ſiņas par notikumeem ſadſihwê. Wiņa peegreeſis nopeetnu wehribu wiſàm muhſu dſimtenes intreſêm, it ſewiſchki Latweeſchu ſadſihwes jautajumeem. Wiņa weenos un kopos Latweeſchu ſpehkus taîs leetàs, kuras praſa weenprahtibu. Wiņa paſneedſ ſiņas par waldibas nolehmumeem, pahrſpreedumus par politiſkeem un ſabeedriſkeem jautajumeem, kà ari par ſinatni, mahkſlu, literaturas preekſchmeteem, awiſchu apſkateem, eekſchſemju un ahrſemju leetàm, Rigas notikumeem, teeſas kroniku, teatri un muſiku, tirdſneezibu, ſaimneezibu un ſneegs beletriſkus raſchojumus.

Iſdeweſs.

Drukajis P. Gailis, Rigâ, Jahņa eelâ Nr. 8